TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. balandžio 15 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymas – 27 straipsnis – Teisių gynimo priemonė – Atsižvelgimas į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo – Veiksminga teisminė gynyba“

Byloje C-194/19

dėl *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Belgija) 2019 m. vasario 12 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2019 m. vasario 28 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

H. A.

prieš

État belge

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, kolegijų pirmininkai J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen (pranešėjas), A. Kumin ir N. Wahl, teisėjai E. Juhász, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos ir N. Jääskinen,

generalinis advokatas A. Rantos,

posėdžio sekretorė M. Krausenböck, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. lapkričio 9 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– H. A., atstovaujamo *advocaat* J. Hardy ir *avocates* M. El Khoury ir I. Fontignie,

– Belgijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pochet, M. Jacobs ir P. Cottin, padedamų *avocats* D. Matray, J. Matray, S. Matray ir C. Piront,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos K. Bulterman ir C.S. Schillemans,

– Europos Komisijos, atstovaujamos G. Wils ir M. Condou-Durande,

susipažinęs su 2021 m. vasario 2 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: prancūzų.

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31; toliau – reglamentas „Dublinas III“), 27 straipsnio ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant trečiosios valstybės piliečio H. A. ir *État belge* (Belgijos valstybė) ginčą dėl *Office des étrangers* (Užsieniečių reikalų tarnyba) sprendimo, kuriuo atmetamas H. A. prieglobsčio prašymas ir jam nurodoma išvykti iš Belgijos teritorijos.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2013/32/ES

3 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) 46 straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuria galėtų naudotis teisme, kad galėtų apskųsti:

a) sprendimą, priimtą dėl tarptautinės apsaugos prašymo, įskaitant sprendimą:
   i) laikyti prašymą nepagrįstu, kad būtų suteiktas pabėgėlio statusas ir (arba) papildomos apsaugos statusas;
   ii) laikyti prašymą nepriimtinu <…>
   iii) priimtą valstybės narės pasienyje arba tranzito zonose <…>
   iv) nevykdyti nagrinėjimo <…>

b) atsisakymą atnaujinti prašymo nagrinėjimą po jo nutraukimo <…>

c) sprendimą panaikinti tarptautinę apsaugą <…>

<…>

3. Kad būtų laikomasi 1 dalies, valstybės narės užtikrina, jog taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* faktinis ir teisinis tarptautinės apsaugos poreikių [faktinių ir teisinių aplinkybių] nagrinėjimas <…> bent vykdant apeliacines [apskundimo] procedūras pirmosios instancijos teisme.“

Reglamentas „Dublinas III“

4 Reglamento „Dublinas III“ 4, 5 ir 19 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(4) [1999 m. spalio 15 ir 16 d.] Tamperėje [Suomija] įvykusio [specialaus Europos Vadovų Tarybos susitikimo] išvadose taip pat konstatuojama, kad [bendrai Europos prieglobsčio sistemai] artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas;

(5) toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus;

<…>

(19) siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų teisių apsaugą, reikėtų įtvirtinti teisines garantijas ir teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kai priimami sprendimai dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, laikantis visų pirma [Chartijos] 47 straipsnio. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisės gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek šio reglamento taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą[.]“

5 Šio reglamento 2 straipsnyje numatyta:

„Šiame reglamente:

<…>

g) šeimos nariai – jei šeima jau egzistavo kilmės šalyje, šie prašytojo šeimos nariai, esantys valstybių narių teritorijo[se]:

– prašytojo sutuoktinis arba su juo pastovius santykius palaikantis nesantuokinis partneris <…>

– pirmoje įtraukoje nurodytų porų arba prašytojo nepilnamečiai vaikai <…>

– jei prašytojas yra nepilnametis ir nesusituokęs – tėvas, motina ar kitas suaugęs asmuo, atsakingas už prašytoją <…>

– jei tarptautinės apsaugos gavėjas yra nepilnametis ir nesusituokęs – tėvas, motina ar kitas suaugęs asmuo, atsakingas už gavėją <…>“

6 Šio reglamento 10 straipsnyje nustatyta:

„Jei prašytojas valstybėje narėje turi šeimos narį, dėl kurio tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo toje valstybėje narėje dar nepriimtas pirmas sprendimas iš esmės, ta valstybė narė ir yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, jei atitinkami asmenys savo pageidavimą išreiškė raštu.“

7 Šio reglamento 17 straipsnyje nurodyta:

„1. Nukrypdama nuo 3 straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.

<…>

2. Valstybė narė, kurioje buvo paprašyta tarptautinės apsaugos <…> arba atsakinga valstybė narė gali bet kuriuo metu iki tol, kol bus priimtas pirmas sprendimas iš esmės, paprašyti kitos valstybės narės perimti savo žinion prašytoją, kad suvienytų bet kuriuos asmenis, susijusius šeimos ryšiais, dėl humanitarinių priežasčių, ypač vadovaudamasi šeimos ar kultūriniais motyvais, net jei ta kita valstybė narė nėra atsakinga pagal 8–11 ir 16 straipsniuose nustatytus kriterijus. Atitinkami asmenys turi duoti rašytinį sutikimą.

<…>“

8 Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnis išdėstytas taip:

„1. Prašytojas <…> turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

2. Valstybės narės numato pagrįstą laiko tarpą, per kurį atitinkamas asmuo gali įgyvendinti teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę pagal 1 dalį.

3. Sprendimų dėl perdavimo apskundimo arba peržiūrėjimo tikslais, valstybės narės savo nacionalinėje teisėje nustato, kad:

a) skundas arba sprendimo peržiūrėjimas suteikia atitinkamam asmeniui teisę likti atitinkamoje valstybėje narėje, kol bus gauti skundo ar peržiūrėjimo rezultatai, arba

b) perdavimo vykdymas automatiškai sustabdomas ir toks sustabdymas pasibaigia po tam tikro pagrįsto laikotarpio, per kurį teismas po atidaus ir nuodugnaus nagrinėjimo yra priėmęs [priima] sprendimą dėl skundžiamo arba peržiūrimo sprendimo vykdymo sustabdymo, arba

c) atitinkamam asmeniui suteikiama galimybė per pagrįstą laikotarpį prašyti teismo sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą, kol nagrinėjamas jo skundas ar peržiūrimas sprendimas. Valstybės narės užtikrina, kad būtų taikoma veiksminga teisės gynimo priemonė, sustabdydamos perdavimo vykdymą, kol bus priimtas sprendimas dėl pirmo sustabdymo prašymo. <…>

4. Valstybės narės gali numatyti, kad kompetentingos institucijos gali *ex officio* nuspręsti sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą, kol nagrinėjamas jo skundas ar peržiūrimas sprendimas.

5. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamas asmuo turėtų galimybę pasinaudoti teisine pagalba ir, prireikus, kalbine pagalba.

6. Valstybės narės užtikrina, kad gavus prašymą teisinė pagalba būtų suteikta nemokamai, kai atitinkamas asmuo tam neturi lėšų <…>“

Belgijos teisė

9 *Loi du 15 décembre 1980, sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers* (1980 m. gruodžio 15 d. Įstatymas dėl užsieniečių atvykimo į Belgijos teritoriją, apsigyvenimo, įsikūrimo ir išsiuntimo (*Moniteur belge*, 1980 m. gruodžio 31 d., p. 14584) 39/2 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„[Užsieniečių bylų taryba, Belgija] priima sprendimus dėl panaikinimo pagal kitus skundus dėl esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimo arba nustatytų taisyklių pažeidimo, kuris lemia akto negaliojimą, dėl įgaliojimų viršijimo ar piktnaudžiavimo įgaliojimais.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

10 2017 m. gegužės 22 d. H. A. pateikė prieglobsčio prašymą Belgijoje.

11 2017 m. gegužės 31 d. išklausiusi H. A., *Office des étrangers* tų pačių metų birželio 22 d. paprašė Ispanijos valdžios institucijų perimti jį savo žinion.

12 2017 m. liepos 4 d. Ispanijos valdžios institucijos sutiko patenkinti šį prašymą ir perimti H. A. savo žinion.

13 2017 m. rugpjūčio 1 d. *Office des étrangers* atmetė H. A. prieglobsčio prašymą ir nurodė jam išvykti iš Belgijos teritorijos.

14 2017 m. rugpjūčio 25 d. H. A. apskundė šį sprendimą *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba, Belgija), nurodydamas, kad jo brolis atvyko į Belgiją tų pačių metų rugpjūčio 22 d., ten pateikė prieglobsčio prašymą ir kad būtina, jog jų prašymai būtų nagrinėjami kartu, kad būtų užtikrintas teisingas procesas.

15 Šis teismas 2017 m. lapkričio 30 d. skundą atmetė. Toks sprendimas iš dalies buvo grindžiamas išvada, kad H. A. brolis atvyko į Belgiją po to, kai *Conseil du contentieux des étrangers* priėmė ginčijamą sprendimą, todėl į šias aplinkybes nebuvo galima atsižvelgti vertinant jo teisėtumą.

16 2017 m. gruodžio 28 d. H. A. pateikė kasacinį skundą dėl šio sprendimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Grįsdamas šį skundą jis nurodė, kad *Conseil du contentieux des étrangers* pažeidė jo teisę į veiksmingą teisinę gynybą, įtvirtintą reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnyje ir Chartijos 47 straipsnyje, nes nagrinėdama sprendimo dėl perdavimo teisėtumą atsisakė atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po to, kai jis buvo priimtas.

17 Šiomis aplinkybėmis *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Belgija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnis – atskirai ir kartu su [Chartijos] 47 straipsniu – turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nacionalinis teismas, siekdamas užtikrinti teisę į veiksmingą teisinę gynybą, prireikus turi atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias priėmus sprendimą dėl „perdavimo pagal Dublino reglamentą“?“

Dėl pagrindinės bylos dalyko išlikimo

18 Belgijos vyriausybė teigia, kad nebėra pagrindo priimti sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą. H. A. nebėra suinteresuotas, kad kasacinio skundo nagrinėjimas būtų tęsiamas, nes 2019 m. sausio 31 d. Belgijos institucijos pradėjo nagrinėti jo tarptautinės apsaugos prašymą, o tų pačių metų rugpjūčio 28 d. jam suteikė prieglobstį.

19 Paprašytas Teisingumo Teismo nurodyti, ar atsakymas į pateiktą klausimą vis dar būtinas sprendimui pagrindinėje byloje priimti, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atsakė, kad pageidauja, kad prašymo priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjimas būtų tęsiamas.

20 Šiuo klausimu nacionalinis teismas pažymėjo, kad išliko kasacinio skundo pagrindinėje byloje objektas – teismo sprendimas, kurio išnykimo iš teisės sistemos negalėtų nulemti jokia faktinė aplinkybė. Atsižvelgdamas į tai, jis mano, kad nors Belgijos vyriausybės nurodytos aplinkybės teisingos, gali kilti klausimas dėl likusio H. A. suinteresuotumo, kad kasacine tvarka pagrindinėje byloje apskųstas

teismo sprendimas būtų panaikintas. Nacionalinis teismas negalėtų *ex officio* be teisminių ginčų nuspręsti, kad suinteresuotumas išnyko ir kad atsakymas į pateiktą klausimą nebėra būtinas sprendimui pagrindinėje byloje priimti.

21 Šiuo aspektu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, suteikianti Teisingumo Teismui galimybę pateikti nacionaliniams teismams Sąjungos teisės išaiškinimą, būtiną sprendimams jų nagrinėjamose bylose priimti (1998 m. kovo 12 d. Sprendimo *Djabali*, C-314/96, EU:C:1998:104, 17 punktas ir 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 69 punktą).

22 Be to, pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją šiam teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti tai, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, jei pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2020 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *Openbaar Ministerie (Dokumentų klastojimas)*, C-510/19, EU:C:2020:953, 25 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

23 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagal Belgijos procesines teisės normas jis vis dar turi priimti sprendimą pagrindinėje byloje, reikia konstatuoti, kad ši byla vis dar nagrinėjama šiame teisme ir kad Teisingumo Teismo atsakymas į pateiktą klausimą išlieka naudingas sprendimui joje priimti.

24 Taigi reikia priimti sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl prejudicinio klausimo

25 Prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis, prireikus siejama su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinio įstatymo nuostata, kurioje numatyta, kad teismas, kuriam pateiktas skundas dėl sprendimo dėl perdavimo panaikinimo, jį nagrinėdamas negali atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias priėmus šį sprendimą.

26 Belgijos vyriausybei per posėdį nurodžius, kad Belgijos procesinės teisės normos atitinka Sąjungos teisę, nes jose numatyta, kad kompetentingas teismas, nagrinėdamas skundą dėl sprendimo dėl perdavimo panaikinimo, turi atsižvelgti į priėmus šį sprendimą susiklosčiusias aplinkybes, kurios turi lemiamą reikšmę tinkamam reglamento „Dublinas III“ taikymui, pirmiausia reikia priminti, kad Sąjungos ir nacionaliniams teismams dalijantis kompetencija Teisingumo Teismas turi atsižvelgti į faktines ir teisines aplinkybes, kuriomis buvo pateikti prejudiciniais klausimai, kaip jos apibrėžtos sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Todėl prašymas priimti prejudicinį sprendimą negali būti nagrinėjamas atsižvelgiant į valstybės narės vyriausybės pateiktą nacionalinės teisės aiškinimą (šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 21 d. Sprendimo *New Valmar*, C-15/15, EU:C:2016:464, 25 punktą).

27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškiai nurodė, jog mano, kad Belgijos teisė turi būti aiškinama taip: administracinis teismas, nagrinėdamas skundą dėl sprendimo dėl perdavimo panaikinimo, šio sprendimo teisėtumą vertina atsižvelgdamas į aplinkybes, kurias žinojo jį priėmusi administracinės valdžios institucija, ir negali atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po jo priėmimo.

28 Taigi vykstant šiam prejudicinio sprendimo priėmimo procesui Teisingumo Teismas negali remtis Belgijos vyriausybės pateiktu Belgijos procesinių teisės normų aiškinimu.

29 Be to, Belgijos ir Nyderlandų vyriausybės ir Europos Komisija tvirtina, kad priėmus pagrindinėje byloje nagrinėjamą sprendimą dėl perdavimo susiklosčiusios aplinkybės, kuriomis remiasi H. A., neturėjo lemiamos reikšmės tinkamam reglamento „Dublinas III“ taikymui.

30 Šiuo klausimu pažymėtina, kad, išskyrus atvejį, kai atitinkama valstybė narė pasinaudoja reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnyje įtvirtinta diskrecine išlyga, aplinkybe, jog tarptautinės apsaugos prašytojo brolis atvyko į priimančiąją valstybę narę, negalima pateisinti šio reglamento 10 straipsnio, reglamentuojančio atvejį, kai prašytojas valstybėje narėje turi šeimos narį, dėl kurio tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo toje valstybėje narėje dar nepriimtas pirmas sprendimas iš esmės, taikymo, atsižvelgiant į šio reglamento 2 straipsnio g punkte pateiktą sąvokos „šeimos nariai“ apibrėžtį.

31 Vis dėlto šios išvados nepakanka prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui sprendimui dėl jam pateikto kasacinio skundo priimti. Šis teismas paaiškino, kad nagrinėdamas kasacinį skundą jis turi nustatyti, ar *Conseil du contentieux des étrangers* turėjo atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias priėmus ginčijamą sprendimą dėl perdavimo, neturėdama įgaliojimų vertinti, ar H. A. pastarajame teisme nurodytos konkrečios aplinkybės gali turėti įtakos nustatant atsakingą valstybę narę.

32 Atsižvelgiant į problemą, su kuria pagrindinėje byloje susidūrė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, reikia priminti, kad reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad asmuo, dėl kurio perdavimo priimtas sprendimas, turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl šio sprendimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

33 Tokio skundo apimtis patikslinta šio reglamento 19 konstatuojamojoje dalyje: joje nurodyta, jog, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės, reglamente įtvirtinta veiksminga teisės gynimo priemonė apskųsti sprendimus dėl perdavimo turi apimti, pirma, šio reglamento taikymo ir, antra, teisinių ir faktinių aplinkybių, esančių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą (2017 m. spalio 25 d. Sprendimo *Shiri*, C-201/16, EU:C:2017:805, 37 punktas ir 2019 m. balandžio 2 d. Sprendimo *H. ir R.*, C-582/17 ir C-583/17, EU:C:2019:280, 39 punktas).

34 Atsižvelgiant į valstybės narės, atsakingos už vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo sistemos bendrus pokyčius priėmus reglamentą „Dublinas III“ ir į šiuo reglamentu siekiamus tikslus, jo 27 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad joje numatytą skundą dėl sprendimo dėl perdavimo galima paduoti tiek dėl nuostatų, pagal kurias priskiriama atsakomybė nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą, tiek dėl jame numatytų procesinių garantijų laikymosi (2017 m. spalio 25 d. Sprendimo *Shiri*, C-201/16, EU:C:2017:805, 38 punktas ir 2019 m. balandžio 2 d. Sprendimo *H. ir R.*, C-582/17 ir C-583/17, EU:C:2019:280, 40 punktas).

35 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad, atsižvelgiant, pirma, į reglamento „Dublinas III“ 19 konstatuojamojoje dalyje nurodytą tikslą užtikrinti, laikantis Chartijos 47 straipsnio, veiksmingą atitinkamų asmenų apsaugą ir, antra, į jo 5 konstatuojamojoje dalyje įtvirtintą tikslą greitai nustatyti už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingą valstybę narę, prašytojas turi turėti galimybę pasinaudoti veiksminga ir greita teisių gynimo priemone, kuri leistų jam remtis aplinkybėmis, susiklosčiusiomis priėmus sprendimą dėl perdavimo, jeigu atsižvelgimas į šias aplinkybes yra lemiamas tinkamam šio reglamento taikymui (šiuo klausimu žr. 2017 m. spalio 25 d. Sprendimo *Shiri*, C-201/16, EU:C:2017:805, 44 punktą ir 2018 m. sausio 25 d. Sprendimo *Hasan*, C-360/16, EU:C:2018:35, 31 punktą).

36 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias atitinkamam tarptautinės apsaugos prašytojui paduodant skundą dėl sprendimo jį perduoti leidžiama remtis aplinkybėmis, susiklosčiusiomis vėliau, nei buvo priimtas toks sprendimas, atitinka nurodytą pareigą numatyti veiksmingą ir greitą teisių gynybos priemonę (šiuo klausimu žr. 2017 m. spalio 25 d. Sprendimo *Shiri*, C-201/16, EU:C:2017:805, 45 punktą ir 2018 m. sausio 25 d. Sprendimo *Hasan*, C-360/16, EU:C:2018:35, 32 punktą).

37 Vis dėlto pagal pastarąją jurisprudenciją nereikalaujama, kad, įgyvendindamos reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnį, valstybės narės būtinai organizuotų savo teisių gynimo sistemą taip, kad reikalavimas atsižvelgti į lemiamą reikšmę turinčias aplinkybes, susiklosčiusias priėmus sprendimą dėl perdavimo, nurodytas šio sprendimo 35 punkte, būtų įvykdytas nagrinėjant skundą, kuriuo ginčijamas sprendimo dėl perdavimo teisėtumas.

38 Iš esmės Sąjungos teisės aktų leidėjas suderino tik tam tikras procesines nuostatas, susijusias su sprendimo dėl perdavimo apskundimu arba jo peržiūra teisme tiek fakto, tiek teisės klausimais, kuriomis pasinaudoti galėtų atitinkamas asmuo.

39 Šiuo klausimu pažymėtina, kad nors remiantis reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalimi ir jo 19 konstatuojamąja dalimi galima apibrėžti aptariamo skundo objektą ir jose numatyta, kad turi būti suteikta galimybė tokį skundą paduoti teisme, 27 straipsnio 2–6 dalyse tik nurodomas terminas, per kurį asmuo turi pasinaudoti teise paduoti skundą, sprendimo dėl perdavimo vykdymo sustabdymo sąlygos skundo pateikimo atveju ir atitinkamo asmens teisė gauti teisinę pagalbą.

40 Vis dėlto reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnyje nepatikslinama, ar jame numatyta teisė į gynybą būtinai reiškia, kad teismas, kuriam paduodamas skundas, gali *ex nunc* išnagrinėti sprendimo dėl perdavimo teisėtumą.

41 Taigi reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio formuluotė skiriasi nuo Direktyvos 2013/32, priimtos tą pačią dieną kaip ir šis reglamentas, iš esmės peržiūrint bendrą Europos prieglobsčio sistemą, 46 straipsnio 3 dalies, kurioje nurodyta, kad veiksminga teisių gynimo priemonė dėl šios direktyvos 46 straipsnio 1 dalyje nurodytų aktų (tarp jų nėra sprendimų dėl perdavimo) apima „[išsamų ir *ex nunc* faktinių ir teisinių aplinkybių nagrinėjimą]“, formuluotės.

42 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, jei nėra konkrečią sritį reglamentuojančių Sąjungos nuostatų, pagal procesinės autonomijos principą kiekvienos valstybės narės vidaus teisės sistemoje turi būti nustatytos ieškinių ir skundų, skirtų teisės subjektų teisėms apsaugoti, pareiškimo procesinės taisyklės su sąlyga, kad jos nėra mažiau palankios nei taisyklės, reglamentuojančios panašias situacijas, kurioms taikoma vidaus teisė (lygiavertiškumo principas), ir kad dėl jų netampa praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis (veiksmingumo principas) (šiuo klausimu žr. 2002 m. birželio 18 d. Sprendimo *HI*, C-92/00, EU:C:2002:379, 67 punktą; 2017 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *El Hassani*, C-403/16, EU:C:2017:960, 26 punktą ir 2020 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Paskesnio prašymo atmetimas – Skundo pateikimo terminas)*, C-651/19, EU:C:2020:681, 34 punktą).

43 Taip pat primintina, kad įgyvendindamos Sąjungos teisę valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų paisoma Chartijos 47 straipsnio – jame dar kartą patvirtintas veiksmingos teisminės gynybos principas – pirmoje pastraipoje įtvirtintos teisės į veiksmingą teisinę gynybą (2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Deutsche Umwelthilfe*, C-752/18, EU:C:2019:1114, 34 punktas).

44 Pirma, dėl lygiavertiškumo principo primintina, kad pagal jį reikalaujama, jog visos ieškiniams ir skundams taikytinos teisės normos būtų vienodai taikomos tiek Sąjungos teisės pažeidimu, tiek panašiems nacionalinės teisės pažeidimu grindžiamiems ieškiniams ir skundams (2017 m. kovo 15 d. Sprendimo *Aquino*, C-3/16, EU:C:2017:209, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

45 Antra, dėl veiksmingumo principo reikia pažymėti, kad skundu dėl sprendimo dėl perdavimo panaikinimo, kurį nagrinėdamas teismas negali atsižvelgti į priėmus šį sprendimą susiklosčiusias aplinkybes, kurios turi lemiamą reikšmę tinkamam reglamento „Dublinas III“ taikymui, neužtikrinama pakankama teisminė gynyba, kuri leistų atitinkamam asmeniui pasinaudoti šiuo reglamentu ir Chartijos 47 straipsniu suteikiamomis teisėmis.

46 Vis dėlto, kaip savo išvados 82 ir 85 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, negalima atmesti galimybės, kad pakankama teisminė gynyba gali būti užtikrinta nacionalinėje teismų sistemoje, vertinamoje bendrai, kitais būdais nei numatant galimybę atsižvelgti į lemiamą reikšmę turinčias aplinkybes, susiklosčiusias priėmus sprendimą dėl perdavimo, nagrinėjant skundą, kuriuo siekiama, kad būtų atlikta šio sprendimo teisėtumo kontrolė.

47 Siekiant suteikti atitinkamam asmeniui pakankamą teisminę gynybą speciali teisių gynimo priemonė (kita nei pirmesniame punkte nurodytas skundas) turi faktiškai užtikrinti šiam asmeniui galimybę pasiekti, kad prašančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos negalėtų jo perduoti kitai valstybei narei, kai dėl po sprendimo dėl perdavimo priėmimo susiklosčiusi aplinkybė trukdo jį vykdyti. Tokia teisių gynimo priemonė taip pat turi užtikrinti, kad tuo atveju, kai dėl aplinkybės, susiklosčiusios priėmus sprendimą dėl perdavimo, atsakinga tampa prašančioji valstybė narė, jos kompetentingos institucijos imtųsi būtinų priemonių šiai atsakomybei pripažinti ir nedelsdamos pradėtų šio asmens pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą (šiuo klausimu žr. 2017 m. spalio 25 d. Sprendimo *Shiri*, C-201/16, EU:C:2017:805, 43 punktą).

48 Darytina išvada, kad galimybė pasinaudoti specialia teisių gynimo priemone, leidžiančia atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias priėmus sprendimą, kurios turi lemiamą reikšmę tinkamam reglamento „Dublinas III“ taikymui, turi būti suteikta susiklosčius tokioms aplinkybėms, tačiau naudojimasis ja neturi būti siejamas su sąlyga, kad atitinkamam asmeniui būtų atimta laisvė arba kad atitinkamas sprendimas dėl perdavimo iš tikrųjų bus įvykdytas.

49 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis, siejama su jo 19 konstatuojamąja dalimi, ir Chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinio įstatymo nuostatos, kuriose numatyta, kad teismas, kuriam pateiktas skundas dėl sprendimo dėl perdavimo panaikinimo, jį nagrinėdamas negali atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias priėmus tokį sprendimą ir turinčias lemiamą reikšmę tinkamam šio reglamento taikymui, nebent šiame įstatyme numatyta speciali teisių gynimo priemonė – ją taikant atitinkamo asmens situacija nagrinėjama *ex nunc* ir tokio nagrinėjimo rezultatai privalomi kompetentingoms institucijoms, – kuria gali būti naudojamasi susiklosčius tokioms aplinkybėms, šio naudojimosi nesiejant su sąlyga, kad atitinkamam asmeniui būtų atimta laisvė arba kad toks sprendimas iš tikrųjų bus įvykdytas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

50 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 27 straipsnio 1 dalis, siejama su jo 19 konstatuojamąja dalimi, ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinio įstatymo nuostatos, kuriose numatyta, kad teismas, kuriam pateiktas skundas dėl sprendimo dėl perdavimo panaikinimo, jį nagrinėdamas negali atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias priėmus tokį sprendimą ir turinčias lemiamą reikšmę tinkamam šio reglamento taikymui, nebent šiame įstatyme numatyta speciali teisių gynimo priemonė – ją taikant atitinkamo asmens situacija nagrinėjama *ex nunc* ir tokio nagrinėjimo rezultatai

privalomi kompetentingoms institucijoms, – kuria gali būti naudojamasi susiklosčius tokioms aplinkybėms, šio naudojimosi nesiejant su sąlyga, kad atitinkamam asmeniui būtų atimta laisvė arba kad toks sprendimas iš tikrųjų bus įvykdytas.

Parašai.